

เรื่อง ระบำชาติพันธุ์กำแพงเพชร

รายละเอียด

บทนำ

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่ชัดเจนมีแม่น้ำ ภูเขา อุทยานประวัติศาสตร์ที่สวยงามน่าสนใจ มีกลุ่มชนที่หลากหลายจึงเป็นเมืองที่น่าสนใจ น่าท่องเที่ยวอีกเมืองหนึ่งจังหวัดกำแพงเพชร เป็นเมืองเก่าที่นับว่ามีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดี เป็นที่ตั้งของเมืองโบราณหลายเมือง เช่น เมืองซากังราว นครชุม ไตรตรังษ์ เทพนคร และเมือง คณฑี นอกจากนี้เมืองกำแพงเพชรยังเป็นเมืองที่สองที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ครองเมือง มีบรรดาศักดิ์เป็น "พระยาวชิรปราการ" ต่อมาในปี พ.ศ.2459 ได้เปลี่ยนเมืองกำแพงเพชรเป็นจังหวัดกำแพงเพชรตามประวัติศาสตร์ กล่าวว่า กำแพงเพชร เป็นเมืองหน้าด่านของสุโขทัยมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวง เดิมเรียกชื่อว่า " เมืองซากังราว" และมีเมืองบริวารรายล้อมอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ไตรตรังษ์ เทพนคร ฯลฯ การที่กำแพงเพชรเป็นเมืองหน้าด่านรับศึกสงครามในอดีตอยู่เสมอ จึงเป็นเมืองยุทธศาสตร์มีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มากมาย เช่น กำแพงเมือง คูเมือง ป้อมปราการ วัดโบราณ มีหลักฐาน ให้สันนิษฐานว่าเดิมเคยเป็นที่ตั้งของเมือง 2 เมือง คือ เมืองซากังราว

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

และเมืองนครชุม โดยเมืองนครชุมสร้างขึ้นก่อน ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง พระเจ้าเสือ กษัตริย์องค์ที่ 4 แห่งราชวงศ์สุโขทัย เป็นผู้สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ.1800 ต่อมาสมัยพระเจ้าลิไท กษัตริย์องค์ที่ 5 แห่งราชวงศ์สุโขทัยได้สร้างเมืองใหม่ขึ้นทางฝั่งตะวันออกของลำน้ำปิงคือ “เมืองชากังราว”

สมเด็จพระบรมราชาที่ 5 ได้ทรงบันทึกเรื่อง กำแพงเมืองไว้ว่า " เป็นกำแพงเมืองที่เก่าแก่ มั่นคง ยังมีความสมบูรณ์มาก และเชื่อว่าสวยงามที่สุดในประเทศไทยปัจจุบันจังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์แห่งหนึ่ง เพราะมีโบราณสถานเก่าแก่ซึ่งก่อสร้างด้วยศิลาแลงหลายแห่งรวมอยู่ใน "อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร" ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ให้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2534 ด้วยความงดงามและอุดมไปด้วยทรัพยากรทางวัฒนธรรมมากมาย คณะทำงานจึงมีแนวคิดที่นำวัฒนธรรมของกลุ่มชนที่ปรากฏในจังหวัดกำแพงเพชรนำเอกลักษณ์เด่นเฉพาะด้านเครื่องแต่งกายนำมาเสนอรูปแบบในการแต่งกายในรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์

ในการจัดขบวนการสร้างงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุดนี้ได้นำและคัดเลือก ชนเผ่าม้ง เผ่าเย้า เผ่ามูเซอ เผ่าลีซอ เผ่ากะเหรี่ยง เผ่าลัวะ และกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ไทยยวน และลาวครั่ง ซึ่งทุกชาติพันธุ์ได้เข้ามาพำนักในจังหวัดกำแพงเพชรเป็นเวลา ยาวนานได้นำศิลปะและวัฒนธรรมติดตามเข้ามาและได้ปฏิบัติสืบทอด ทั้งวิถีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ พิธีกรรม อาหาร และที่งดงามคือเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงบันดาลใจสำคัญให้คณะดำเนินการจัดการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์จึงได้สร้างสรรค์การแสดงชุดนี้ขึ้นเพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้ทั้งด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองกำแพงเพชรได้อย่างมีคุณค่าต่อไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจคือ เรื่องการแสดงและต้อนรับ ซึ่งต้องเน้นให้เห็นชัดเจนว่าเป็นการแสดงเฉพาะถิ่นที่ไม่ซ้ำกับการแสดงที่อื่น มาท่องเที่ยวกำแพงเพชรจึงมีโอกาสที่จะได้ชมการแสดงชุดนี้เท่านั้น ด้วยความเหตุนี้คณะทำงานจึงได้ประดิษฐ์สร้างสรรค์การแสดงชุดระบำชาติพันธุ์ด้วยเหตุผลคือ เพื่อสร้างระบำชุดใหม่ใช้แสดงต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นการสร้างการแสดงสร้างสรรค์ให้เกิดความเหมาะสมและสามารถเป็นสื่ออัตลักษณ์ความเป็นกำแพงเพชร และเป็นการสืบสานศิลปวัฒนธรรม โดยการแสดงในชุดการแสดงเป็นบทบาทหนึ่งที่สำนักศิลปะและวัฒนธรรมให้การสนับสนุนสร้างสรรค์และให้เกิดมาตรฐานสามารถนำไปใช้ในการแสดงได้อย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายสร้างชุดการแสดง 1 ชุด

ระบำชาติพันธุ์กำแพงเพชรเป็นการแสดงโดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้สนับสนุนให้สร้างสรรค์ขึ้นให้เป็นการแสดงเพื่อสื่อความหมายของกลุ่มชนชาติพันธุ์ที่ต่างวัฒนธรรมต่างวิถีชีวิต

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

แตกต่างกันด้วยเครื่องแต่งกายแต่มีเอกลักษณ์เฉพาะของตนของชนเผ่าที่มีความงดงามในการสร้างสรรค์ชุดการแสดงจึงได้มีแนวคิดการนำวัฒนธรรมด้านการแต่งกายมานำเสนอในด้านการแสดงนาฏศิลป์เพื่อเผยแพร่มรดกทางภูมิปัญญาของชาติพันธุ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างมาตรฐานด้านศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาค้นคว้าการสร้างประดิษฐ์และสร้างสรรค์การแสดง 1 ชุด ให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
3. เพื่อใช้ในการแสดงในโอกาสต่างๆ ได้ อย่างเหมาะสม

ขั้นตอน/กระบวนการ

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาข้อมูลลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานที่จริง
  - วิเคราะห์ข้อมูล แต่งเนื้อร้อง ทำนองเพลง
  - ประดิษฐ์ท่ารำ
  - ออกแบบเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง
  - ฝึกซ้อมการแสดง
  - จัดการแสดงและประเมินผล

ประเภทการแสดง “ระบำ” เป็นการแสดงชุดสร้างสรรค์

โอกาสที่ใช้ในการแสดง

- การแสดงต้อนรับแขกผู้มาเยือนจังหวัดกำแพงเพชร
- ใช้ในโอกาสเผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรม
- ใช้ในการแสดงในงานประเพณีของจังหวัดกำแพงเพชร
- ใช้แสดงเพื่อการเรียนการสอน

ผู้คิดค้น

- ท่ารำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เยาวลักษณ์ ใจวิสุทธิहरรรษา
- ประพันธ์เพลง นายอนุลักษณ์ อาสาสู
- เครื่องแต่งกาย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เยาวลักษณ์ ใจวิสุทธิहरรรษา

สถานที่ริเริ่ม/สถานที่แสดง

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

- มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- งานมหกรรมวัฒนธรรมอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- เวทีกลางงานประเพณีจังหวัดกำแพงเพชร

ข้อมูลการแสดง

ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ ที่พบในจังหวัดกำแพงเพชร

เผ่าม้ง	อำเภอคลองลาน	อำเภอปางศิลาทอง	
เผ่าเย้า	อำเภอคลองลาน	อำเภอปางศิลาทอง	
เผ่ากะเหรี่ยง	อำเภอคลองลาน	อำเภอโกสัมพีนคร	
เผ่ามูเซอ	อำเภอคลองลาน	อำเภอขาณุวรลักษบุรี	
เผ่าลัวะ	อำเภอคลองลาน		
เผ่าลีซอ	อำเภอคลองลาน		
ไทยวน	อำเภอคลองลาน	อำเภอเมือง	
ไทยทรงดำ	อำเภอลานกระบือ	อำเภอเมือง	อำเภอคลองขลุง
ลาวครั่ง	อำเภอขาณุวรลักษบุรี		

การกำหนดจำนวนนักแสดง

- จำนวน 9 คน หรือ 18 คน
- ลักษณะผู้แสดง ใช้ผู้หญิงล้วนเพื่อเป็นการแสดงที่มุ่งเน้นการแสดงเอกลักษณ์

การแต่งกาย

แต่งกายตามลักษณะชาติพันธุ์ของสุภาพสตรี การแต่งกายผู้แสดง/เครื่องประดับ

ข้อมูลเพลง/ดนตรี

แนวคิดในการแต่งเพลงระบำชาติพันธุ์กำแพงเพชร

เพลงระบำชาติพันธุ์กำแพงเพชรประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือส่วนแรกส่วนนำหรือเกริ่นหัวเพลงและส่วนสอง เพลงแต่ละกลุ่มชนเผ่าชาติพันธุ์ และส่วนสุดท้ายคือส่วนสรุปเป็นเพลงเร็วและจบท้ายด้วยเพลงเร็วเฉพาะผู้ ประพันธ์ได้อาศัยเค้าโครงจากระบำรวมเผ่าชาวเขาเดิม อาศัยสำนวนสำเนียงเพลงสันตมาแต่งเป็นเพลงประกอบ การแสดงระบำชาติพันธุ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2561-2562 ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่กล่าวถึงการแต่งกายที่สวยงามของ แต่ละของแต่ละชาติพันธุ์ ซึ่งมีอัตลักษณ์ของกลุ่มชนที่โดดเด่นในกำแพงเพชร เนื้อเพลงในตอนท้ายปรับปรุงมาจากเพลงร้องพื้นบ้านกำแพงเพชรและต่อด้วยเพลงเร็ว และเพลงเร็ว ซึ่งแต่งขึ้นเฉพาะ ใช้วงดนตรีพื้นเมืองเหนือ

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ยื่นพื้นบรรเลงเฉพาะสอดแทรกด้วยเครื่องดนตรี ประเภทแคน กลอง เกราะ บรรเลงคั่น

เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงเป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่เฉพาะเพื่อใช้ในการแสดงชุดระบำชาติพันธุ์กำแพงเพชร
ชื่อเพลง “ระบำชาติพันธุ์กำแพงเพชร”

เนื้อเพลง

เกริ่นร้อง

กำแพงเพชรรวมชาติพันธุ์ชนหลายเผ่า
ชนหลายกลุ่มลุ่มแม่ปึงมีเสื่อมคลาย

อยู่นานเนาวัฒนธรรมที่หลากหลาย
สื่อความหมายต่างสายน้ำเนิ่นนานมา

1. เผ่าม้ง

งามประดับลูกปัดเหรียญทรงคุณค่า
บ่งบอกค่าฐานะทางสังคม

แคนม้งเกริ่น ชาวเผ่าม้งนุ่งหมี่สีดำขลับ
กระทบเสียงเมื่อเคลื่อนไหวมีราคา

2. เผ่าเย้า

พู่สวยสดสีแดงดูงามสม
แลนุ่งหมี่คล้ายคนจีนดูเข้าที่

กลอง และเกราะชาวเผ่าเย้านุ่งกางเกงสีดำหมด
ปักลวดลายหน้าผ้าให้กลืนกลม

3. เผ่ากะเหรี่ยง

เมื่อถึงคราวแต่งงานต้องเปลี่ยนสี
เสื่อผ้านี้ทรงกระสอบตัดงายตาย

พินตะนาเกริ่น เผ่ากะเหรี่ยงนุ่งหมี่ด้วยสีขาว
นุ่งสีดำหรือแดงความหมายมี

4. เผ่ามูเซอ

ตัดสีฟ้าเสริมเด่นเป็นลวดลาย
งามทั้งหลายอัตลักษณ์กลุ่มชน

กลองเกริ่น เผ่ามูเซอนุ่งดำคู่ควรค่า
เครื่องเงินมีประดับไว้รอบกาย

5. เผ่าลื้อ

ผ้าพันตัวยาวงามทุกแห่งหน
ประดับท้าวตนลูกปัดหินและกำไล

เกราะ เผ่าลื้อสวมเสื้อขาว
สวมทับเสื้อขลิบแดงปน

6. เผ่าลีซอ

งามอะคร้าวผ้าคาดเอวสีสดใส
ประดับได้ด้วยเครื่องเงินกระดุมกลม

กลอง เผ่าลีซอสวมเสื้อตัวยาว
เสื่อคอกลมทับผ้าขาวเอาไว้

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

7. ไทยยวน ขึ้นทอหัวผ้าลวดลายงามสม เกล้ามวยผมประดับดอกไม้มากมาย	แคนแปด ไทยยวนแต่งกายคล้ายลานนา สวมเสื้อแขนกระบอกสไบห่ม
8. ไทยทรงดำ พวกเราทั้งหลายสวมใส่”เสื่อฮี” งานสำคัญของเรานี้สวมใส่เสื่อฮีพร้อมเพรียงกัน	แคนแปด ไทยของ ไทยทรงดำจดจำมันหมาย สีดำเป็นอัตลักษณ์ยึดมั่นในประเพณี
9. ลาวครั้ง (คั้ง) นุ่งห่มผ้าทอด้วยผ้าไหมงามดี ผืนดินแดนนี้มีสุขยืนนาน	แคนแปด ไทยของ ชาวครั้งพวกเราเผ่านี้หน่อ งามเด่นนุ่งห่มมากมาย

(สรุปเชิงเกริ่น)

ทุกชาติพันธุ์ล้วนพี่น้องเป็นผองเผ่า บนผืนดินชาวกักราวมาเนิ่นนาน	อยู่นานเนากำแพงเพชรสมครสมาน สุขสำราญสามัคคีพี่น้องไทย
--	--

ประพันธ์/รวบรวม/เรียบเรียง โดย อนุลักษณ์ อาสาสู

โน้ตดนตรี ระบายชาติพันธุ์กำแพงเพชร

เกริ่น

- ดรม --- ซ --- ล --- ม --- ซ --- ม --- ล ////
 --- ม --- ซ --- ม --- ล ม ซ ม ล ม ซ ม ล ม ซ ม ล
 --- ซ --- ร --- ม --- ด์ /// / / / /

ร้อง

--- ม --- ร --- ด์ --- ล --- ร --- ม --- ซ --- ล
 --- ซ --- ม --- ซ --- ร --- ม --- ซ --- ล --- ด์

กำแพงเพชรรวมชาติพันธุ์ชนหลายเผ่า ชนหลายกลุ่มลุ่มแม่ปิงมิเสื่อมคลาย	อยู่นานเนาวัฒนธรรมที่หลากหลาย สื่อความหมายต่างสายน้ำเนิ่นนานมา
---	---

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

1. 1. ผ่ามั่ง แคนมั่งเกริ่น

--- ซ - ม - ล - ซ - ม ร ด - ร --- ม - ซ - ล - ซ - ล - ด - ร
--- ซ - ม - ล - ซ - ม ร ด - ร --- ม - ซ - ล - ซ - ม ร ด - ร

ชาวผ่ามั่งหนุ่มสี่ตำบล

งามประดับลูกปัดเหรียญทรงคุณค่า

กระทบเสียงเมื่อเคลื่อนไหวมีราคา

บ่งบอกค่าฐานะทางสังคม

2. 2. ผ่าเข้า กลองและเกราะ

--- ร - ร - ล --- ร - ร - ต --- ร - ร - ล - ต - พ - ล - ซ
--- ร - ร - ล --- ร - ร - ต --- พ - ซ - ล - ต - ร - พ - ซ

ชาวผ่าเข้าหนุ่มกางเกงสีดำหมด

พูสวยสดสีแดงดูงามสม

ปักกลดลายหน้าผ้าให้กลิ่นกลม

แลหนุ่มคล้ายคนจีนดูเข้าที่

3. 3. ผ่ากะเหรี่ยง พิณตะนาเกริ่น

--- ล - ต - ร - พ - ซ - ล - ต --- ล - ต - ร - พ - ร - ล - ต
--- ล - ต - ร - พ - ร - ล - ต --- ซ - ล - ซ - พ - ซ พ ร - ด

ผ่ากะเหรี่ยงหนุ่มด้วยสีขาว

เมื่อถึงคราวแต่งงานต้องเปลี่ยนสี

หนุ่มสีดำหรือแดงความหมายมี

เสื้อผ้านี้ทรงกระสอบตัดง่ายตาย

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4. 4. เฝ้ามูเซอ กลองเกริ่น

--- ร -- ฟ ช - ล ช ฟ - ช -- ฟ ร ด ร - ฟ - ช ล ช ฟ ช -- ล ด
--- ล - ด - ร ฟ ร ด ล - ด -- ช ช ล ช ฟ ร ฟ ช ล ช ฟ ร - ด --

เฝ้ามูเซอทุ่งคำคู่ควรรค่า

ตัดสีฟ้าเสริมเด่นเป็นลวดลาย

เครื่องเงินมีประดับไว้รอบกาย

งามทั้งหลายอัตลักษณ์กลุ่มชน

5. 5. เฝาลิ้ว เกราะ

----- ม - ล - ม - ล - ม - ช - ม - ล - ม - ช - ม - ช - ล - ด
----- ล - ร - ล - ร - ล - ด - ล - ร - ล - ด - ฟ - ร - ฟ - ร - ด

เฝาลิ้วสวมเสื้อขาวนุ่งผ้าสั้น

ใช้ผ้าพันทรงกระบอกทุกแห่งหน

สวมทับเสื้อแขนยาวขลิบแดงปน

ประดับตนลูกปัดหินและกำไล

6. 6. เฝาลีซอ กลอง

----- ช - ฟ - ร - ฟ - ช - - - - ด - ร - ช - ด - ล ช ฟ - ช
----- ช - ฟ - ร - ฟ - ช - - - - ด - ล - ร - ด - ล ช ฟ - ช

เฝาลีซอสวมเสื้อยาวถึงตาตุ่ม

ยาวและคลุมผ้าคาดเอวสีสดใส

สวมเสื้อคอกลมทับผ้าขาวเอาไว้

ประดับได้ด้วยเครื่องเงินกระจุกกลม

7. 7. ไทยวน แคนแปด

--- ช - ม ร ด ล ด ร ม ช ม ร ด ล ด ร ม ช ม ร ด ล ด ร ช ม ร ด

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ล ช - ช

ไไทยยวนแต่งกายคล้ายลานนา

ชินทอหัวผ้าลวดลายงามสม

สวมเสื้อแขนกระบอกสไบห่ม

เกล้ามวยผมประดับดอกไม้มากมาย

8. 8. ไไทยทรงดำ แคนแปด ไหซอง

(- - - - - ล - ตี่ - ล - ตี่ - ล - ช - ล - ช - ตี่ - ล - ช - ด - ร - ม)

- - - - - ม - ช - ล - ช - ม - ร - - - - - ด - ล - ด - ร - ม - ร - ด

- - - - - ล - ด - - - - - ร - ม - - - - - ล - ช - ม - ช - ร - ร - ร

ไไทยทรงดำจดจำมั่นหมาย

พวกเราทั้งหลายสวมใส่”เสื้อฮี”

สีคำเป็นอัตลักษณ์ยึดมั่นในประเพณี

งานสำคัญของเรานี้สวมชุดฮีพร้อมเพรียงกัน

9. 9. ลาวครึ่ง(คั้ง) แคนแปด ไหซอง

- - - - - ล - - - - - ช - ม - ล - - - - - ช - ด - ล - - - - - ช - ม - ล

- - - - - ช - ม - - - - - ร - ด - ม - - - - - ร - ช - ม - - - - - ร - ด - ล

- - - - - ด - ร - ม - - - - - ร - ด - ช - ล - - - - - ด - ร - ม - - - - - ร - ด - ช - ล

ชาวครึ่งพวกเราเผ่านี้หนอ

นุ่งห่มทอด้วยผ้าไหมมัดหมี่

ลายโดดเด่นนุ่งห่มมากมาย

ผืนดินแดนนี้สุขยังยืนนาน

(สรุป)

(ซึ่งเกริ่น)

ร้องเพลง

การออกแบบท่ารำ

การตีความหมายตามคำร้อง

ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ เป็นการนำท่าทางต่างๆ และสีหน้าที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น คำพูด กิริยาอาการ อารมณ์ ความรู้สึก มาปฏิบัติเป็นท่าทางนาฏศิลป์ไทยที่มีความหมายแทนคำพูด ให้สอดคล้องกับจังหวะเพลงและการขับร้อง การฝึกปฏิบัติ การฝึกหัดภาษาท่าจะต้องฝึกให้ถูกต้องตามแบบแผนเพื่อจำได้สื่อความหมายได้โดยตรง ซึ่งจะทำให้ผู้ชมเข้าใจความหมายที่ผู้แสดงต้องการสื่อความหมายมากขึ้น ที่มาของภาษาท่าที่ใช้ในการแสดงนาฏศิลป์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ภาษาท่าที่มาจากธรรมชาติ เป็นท่าทางที่ดัดแปลงมาจากท่าทางตามธรรมชาติของคนเรา แต่ปรับปรุงให้ดูสวยงามอ่อนช้อยมากยิ่งขึ้น โดยใช้ลักษณะการรำรำเบื้องต้นมาผสมผสาน เช่น ท่ายิ้ม ท่าเรียก ท่าปฏิเสธ ท่าร้องไห้ ท่าดีใจ ท่าเสียใจ ท่าโกรธ

2. ภาษาท่าที่มาจากการประดิษฐ์โดยตรง เป็นท่าทางที่ประดิษฐ์ ขึ้นเพื่อให้เพียงพอใช้กับคำร้องหรือคำบรรยายที่จะต้องแสดงออกเป็นท่ารำ เช่น สอดสร้อยมาลา เป็นต้น ภาษาท่าเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ความหมายระหว่างผู้แสดงและผู้ชมในการแสดงนาฏศิลป์ เพราะทำให้ผู้ชมทราบว่าผู้แสดงกำลังสื่ออะไร หรือกำลังมีอารมณ์อย่างไร ภาษาท่าสามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ภาษาท่าที่ใช้แทนคำพูด
2. ภาษาท่าที่ใช้แทนกิริยาอาการต่างๆ
3. ภาษาท่าที่ใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึกภายใน

ภาษาท่าทางนาฏศิลป์

ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ ในชีวิตประจำวันทุกวันนี้มนุษย์เราใช้ท่าทางประกอบการพูดหรือบางครั้งมีการแสดงสีหน้า ความรู้สึก เพื่อเน้นความหมายด้วยในทางนาฏศิลป์ ภาษาท่าเสมือนเป็นภาษาพูด โดยไม่ต้องเปล่งเสียงออกมา แต่อาศัยส่วนประกอบอวัยวะของร่างกาย แสดงออกมาเป็นท่าทาง โดยเลียนแบบท่าทางธรรมชาติ เพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ การปฏิบัติภาษาท่าทางนาฏศิลป์แบ่งออกได้ ดังนี้

1. ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่ใช้แทนคำพูด เช่น ฉันทน์ เธอ ท่าน ปฏิเสธ ท่าเรียก ท่าไป
2. ภาษาท่าทางนาฏศิลป์อธิบายหรือกิริยาอาการ เช่น ท่ายืน ท่าเดิน ท่านั่ง
3. ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ที่ใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึก เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ เศร้าโศก

ลักษณะของการตีภาษาท่าของระบำชาติพันธุ์กำแพงเพชร การตีภาษาที่ง่ายไม่ซับซ้อน โดยมีวัตถุประสงค์จะนำไปเผยแพร่และถ่ายทอดท่ารำให้นักเรียนในเขตอำเภอคลองลานเพื่อนำไปใช้แสดงต้อนรับนักท่องเที่ยว ในโอกาสต่อไป

การแปรรูปแถว

- แถวเฉียง
- แถวครึ่งวงกลม
- แถวดอน
- ปากพนัก
- แถวหน้ากระดาน

อภิปรายผล

การประดิษฐ์นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุด ระบายชาติพันธุ์กำแพงเพชร เป็นการนำเสนอวัฒนธรรมวิถีผ่านรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ โดยยึดหลักการออกแบบท่ารำ การตีภาษาท่าตามบทประพันธ์ ตามหลักการการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ การออกแบบท่ารำ ออกแบบเครื่องแต่งกาย การประพันธ์คำร้อง การบรรจุกำหนดเพลง การแก้แบบการแปรแถว การออกแบบจำนวนนักแสดง การพิจารณาเลือกชาติพันธุ์ที่ปรากฏในการแสดง นอกจากนั้น ยังยึดหลักการตีภาษาท่ายึดหลักขนบตามแบบโบราณ เช่น กำหนดการมือซ้าย มือขวาเพื่อสื่อความหมายต่าง ๆ

ประโยชน์ของการแสดง

- ได้ศึกษาวิถีวัฒนธรรมของชนเผ่าชาติพันธุ์กำแพงเพชร
- ได้ระบำชุดใหม่เพื่อเป็นการแสดงเพื่อสืบสาน อนุรักษ์ ส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแสดงที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นสู่สาธารณชน

คำสำคัญ : ระบายชาติพันธุ์ กำแพงเพชร

ที่มา : <https://acc.kpru.ac.th/KPPStudies/index.php?title=ระบายชาติพันธุ์กำแพงเพชร>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2022-07-19

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=2126&code_db=610004&code_type=01